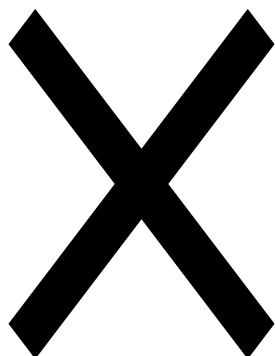

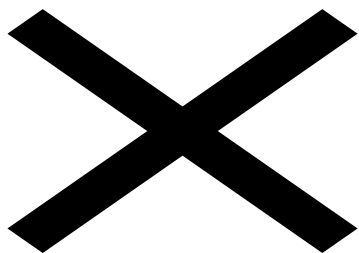
MUNȚII RETEZAT
PATRU ZILE, 955 DE FOTOGRAFII

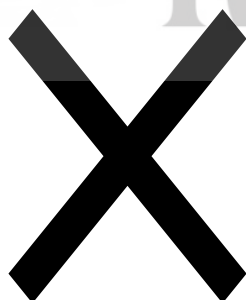
Am plecat după-masa din București, să rămână patru zile întregi pentru drumeție. Pitești, Sibiu, Simeria, Hațeg. Ajunși cu noapte în Nucșoara, am mai mers până în cătunul Cârnic, unde se și termină drumul. Am dormit la o cabană chiar peste drum de locul unde s-au cazat „copiii ăia, săracii”. Legendele Retezatului sunt înlocuite de fapte recente, majoritatea tragice. Uriașii de demult stau ascunși după un Nea Mitică, care a plecat pe munte „și nu i-au mai găsit nici hainele...”.

A doua zi, la ora nouă suntem gata de drum. Rucsacii de 60 l n-au reușit să cuprindă toate bagajele cu care intenționam să urcăm pe munte. Triem și tăiem și din porția de apă, știind că vom găsi izvoare în prima jumătate a traseului. Cârnicul e la 1000 m altitudine și-n șase km vom fi la 1480 m, la Cabana Pietrele. Am stabilit că până sus pe Șaua Retezatului (2251 m) ne ținem de marcajul triunghi albastru, așa că nu luăm în seamă traseele cu care ne intersectăm. O luăm pe drumul forestier și facem primul popas la Cascada Lolaia, de pe pârâul Nucșoara. Al doilea, la Cabana Pietrele, după aproape două ore. Abia aici luăm micul dejun și refacem provizia de apă. Cabana a fost construită în 1936 și are în apropiere crucea preotului profesor Alexandru Borza, la inițiativa căruia se fondase cu un an mai devreme Parcul Național Retezat (și Grădina Botanică din Cluj, în 1920).

Poteca urcă prin pădure, pe Valea Stânișoarei, și de la un moment dat se deschide un peisaj grandios, cu vârfurile Lolaia și Retezat în partea dreaptă. Din acest punct ne dăm seama că am depășit bariera neputințelor. Nu ne mai dor picioarele și facem pauze scurte, cât să ne regăsim suflul. Lacul Stânișoara se află la 1990 m altitudine și-n apropiere se vede o pată de zăpadă. Dar, până să ajungem aici, s-a făcut ora trei, așa că mâncăm și ne facem siesta cu picioarele în apa ca de gheață. Urcăm abruptul spre Șaua Retezatului și, deși suntem la o jumătate de oră de vârf, renunțăm la deliciul de-a ne fotografia lângă tabla pe care sunt înscriși cei 2485 m ai săi.

Totuși, am obosit! Ce ne făceam dacă soarele nu era așa timid sau dacă norii își dădeau în petec? Amintindu-mi de șerpașii din Himalaya, mă gândesc că aș lua în calcul asemenea servicii și cred că retezașii noștri ar ajunge cunoscuți în toată lumea. Ne continuăm drumul pe coama muntelui și rafalele puternice de vânt ne fac să îmbrăcăm bluze și apoi gecii. Erau bune și mănuși. Având în dreapta Rezervația Științifică Gemenele, cu Tăul Gemenele și Tăul Negru, ocolim Vârful Bucura și coborâm pe malul lacului, unde vom și stabili tabăra. Lacul Bucura se află la o altitudine de 2040 m și, cu 8,9 ha, are cel mai întins luciul de apă din masiv. Depășește 500 de metri pe lungime și 200 pe lățime, având o adâncime de peste 15 m. Ultima oară a fost curățat în 1994. „Fundația Pro Natura demarase igienizarea întregului masiv și-n final a cerut ajutorul Armatei. 40 de militari și 20 de cai... Numai din Lacul Bucura am scos câteva tone de conserve”, își amintește subofițerul Petru Murgiu. Pe malul lacului e refugiul Salvamont și izvorul captat în țeavă și tot de-aici pleacă cele mai importante trasee ale masivului. E o zonă unde bat vânturi puternice, așa că fiecare cort e împrejmuț cu garduri înalte de piatră. Norocoșii găsesc locul de pe care tocmai s-a strâns un cort, ceilalți se apucă de construit, grăbiți de apropierea nopții, când temperatura coboară către 5° C.

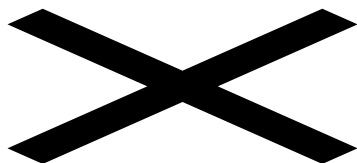

A doua zi mă trezesc behăituri, ciobănisme autohtone și conversația vecinilor cehi. Ies din cort și constat că soarele bate deja pe Culmea Slăveului și pe jumătatea de lună de deasupra ei. Vârful Peleaga umbrește malul lacului, așa că mă îndrept spre un petec de iarbă însorit. De la distanță îi văd pe ceilalți care servesc micul dejun și-și sorb ceaiul în curțile lor de piatră. Câini ciobănești, care și-au uitat vocația, îi curtează insistent.

Am așteptat trezirea prietenilor mei, dar constat că ei sau picioarele lor nu au dormit bine. O iau singur pe traseu, cu prima oprire sub steagul dacic de la refugiul Salvamont. Trei persoane își beau cafeaua pe terasă și întreb dacă există ser antiviperin și cum se procedează în caz de nevoie. Un „ăăă...” urmat de rugămintea de-a întreba înăuntru mă face să trag concluzia că vorbesc cu niște refugiați (doar stau în refugiu) cărora salvamontiștii le-au împrumutat gecile lor. Trec pe lângă izvor și ajung în Valea Berbecilor, unde mă odihnesc. Privind Colții Pelegii, prin lumina difuză văd

siluetele unor rucsaci care-și împing proprietarii spre vârf.

În câteva minute vor fi la 2509 m, pe cel mai înalt vârf al masivului. Dar Peleaga nu fascinează doar turiștii, căci s-au găsit și istorici care afirmă că aici ar fi trăit pelasgii, cei dintâi oameni ai planetei. Distras puțin de la peisaj, îmi amintesc că unii situează în țara noastră și Noul Ierusalim... Deși numele ar trebui să mă predisună la asemenea milogeli existențiale, mă feresc de ele, știind că apar și-n alte colțuri de lume. Revin la traseul cu cruce galbenă și încep urcușul abrupt. La un moment dat, disting printre pietre o blăniță maronie. Îmi scot cu grijă aparatul de fotografiat și fac nenumărate poze. E o marmotă care se însorește pe pietroaie, aleargă în toate părțile și ia distanță de cum mă mișc. Din cărți știu că gimbușlucurile de-acum vin după șase luni de hibernare, când respiră o dată pe minut, iar temperatura corpului îi coboară la 5° C.

Continui urcușul cu opriri dese în care mă energizez.

Îmi dau seama că bomboanele și rahatul, spre deosebire de politică, aici sunt indispensabile. Când sunt la câțiva pași de vârf, mă întâlnesc cu dulăul negru care ne-a însoțit ieri pe Șaua Retezatului. Acum coboară alături de niște turiști matinali, eliberând podiumul. Ajuns în vârf, savurez momentul de parcă aș fi ajuns pe fundul unui bol de înghețată cu ciocolată și vanilie. Nu numai înălțimea, ci și poziția fac din Peleaga un punct de panoramă unic. Ochii și aparatul de fotografiat se rotesc în jur pentru a identifica Custura, Păpușa, Retezatul, Bucura, Judele, Slăveiul și-n spatele acestora din urmă, Munții Godeanu.

Plecând mai departe, o cotesc imediat la dreapta, renunțând la traseul prin Colții Pelegii, care se vor vedea oricum mai bine de jos. În Șaua Pelegii (2269 m) am Valea Rea cu tăurile ei în stânga și Poiana Pelegii cu lacurile Peleaga (Ghimpele) și Peleguța în dreapta. Din acest punct reiau urcușul în partea cealaltă, pentru a ajunge pe Păpușa (2508 m), care are doar cu un metru mai puțin decât Peleaga (2509 m).

O săgeată indică direcția celui mai apropiat oraș: „Uricani 8-9 ore”. Dar eu o iau în direcție opusă, pe marcajul bandă roșie, spre Porțile Închise, despre care o altă tăbliță mă avertizează că e o zonă periculoasă. Depășesc Vârful Țapul (2403 m) prin dreapta și-o apuc pe coama ascuțită și neprietenosă de mai bine de jumătate de km. Poteca e atât de îngustă că s-ar putea numi „La trei pași de... Tăul Țapului”, care e la o sută de metri mai jos. Găsesc un loc stabil, de pe care fotografiez insulița verde de pe lac și ceața care încearcă să răzbată peste canatul Porților. Peisajul de film mă face să gândesc că Sergiu Nicolaescu l-ar fi potrivit în „Drumul oaselor”, dacă Măcinul și Prăpăstiile Zărneștilor nu erau mai accesibile.

Ajuns în Șaua Vârfului Mare, am privit ceața care reușise să deschidă Porțile Închise și se prăvălea asupra lacului. Un spectacol pe care puține posturi tv îl oferă. Aceasta e partea bună a muntelui: de la insecte și flori, la fenomenele meteorologice, toate te atrag în rostul lor și te distrag de la stresul orașului. Scapi astfel de mizeria aceea cotidiană care nu-și are locul nici în punga cu deșeuri menajere, nici în cea cu reciclabile. Atâta timp cât nu aruncă cu bucăți din țară unii după alții, nu mai contează ce fac mai-marii noștri! Mă scuz cu ceața în care se scaldă Vârful Mare (2463m) și cobor la Lacul Galeș (2040 m), pe marcajul triunghi roșu.

În apropiere zăresc o marmotă, care mă privește de la distanța care-i garantează siguranța, dar n-o ferește de puterea x30 a obiectivului foto.

Mai opresc la un izvor și abia pe malul lacului mă lovește trăznetul orar: e ora cinci și eu de-acum fac cale întoarsă. Într-o asemenea situație, marcajul cruce roșie nu pare încurajator. Mă grăbesc,

recapitulând propria mea regulă de munte, care-mi cere să înmulțesc cu doi durata traseului. Urc Șaua Zănoagelor, cobor în Valea Rea și părăsesc traseul, bănuind că undeva în față o fi Căldarea Bucurei.

Valea Rea e o mare de pietroaie, de parcă toți munții din jur și-ar fi scuturat vârfurile încoace. Cred că numele i l-or fi dat ciobanii, care iau în calcul doar aspectul utilitarist, nemulțumiți că nu găsesc decât cele câteva smocuri de iarbă din jurul tăurilor. Spre șaua pe care am ochit-o eu nu erau marcaje, dar m-am descurcat. Ca-n bancul cu iepurele și ariciul, de câte ori mă opream să-mi trag sufletul, zăream în apropiere o momâie perfect odihnită. Am sărit de pe un bolovan pe altul, am urcat și m-am trezit în fața altei căldări cu pietroaie.

Între timp, pe Retezat se adunaseră nori negri și clocotea a mămăligă. Sperând să nu vină spre mine felul acela de vreme, am pornit mai departe. M-am cățărat în patru labe, am coborât deodată cu pietrele care-mi alunecau sub bocanci, am urcat iar... La un moment dat, aud un șuierat de pasăre răpitoare și privesc cerul. Abia când mi-am coborât ochii pe stânci, zăresc undeva deasupra un mascul de capră neagră. Se foia în toate părțile, privindu-mă când de pe o stâncă, când de pe alta. A urmat o altă ședință foto, care a durat până ce mi s-a descărcat aparatul.

Până la urmă am dovedit Custura Bucurei (2388 m), am ajuns pe lumină la tabără, ba am și apucat să vorbesc cu niște băieți care-l știau pe „țapul singuratic”. Umblă pe creste, iar toamna, după ce se scutură turiștii și ciobanii, vine să se plimbe pe malul lacurilor.

Cu un pic de noroc, pot scrie și morala zilei: dacă nu sunteți interesați de capre negre și de picioare vinete, rămâneți pe traseele marcate!

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*

Dimineață. Cerul e acoperit cu nori și la ușa cortului se vorbește că vine furtună. Înconjur de câteva ori cazemata de piatră, încercând să-mi dau seama dacă picioarele sau spatele mă dor mai tare. Apoi mănânc, supărat că sardinele nu și-au dat solzii jos înainte de a se băga în conservă. La case mai mari sunt și alte probleme. Un prieten și-a declanșat sprayul paralizant în ochi, iar celălalt și-a scăpat o găleată de bere pe gât. Astfel, e a doua zi când plec singur pe munte. Supriza plăcută e vremea, care contrazice profețiile casandrice ale meteorologilor.

Din patru zile, trei se vesteau ploioase, dar iată că soarele apare din nou, cu dinți de lapte, mângâind fără să ardă, jucându-se cu norii fără să lase frigul să mă încingă. Circuitul lacurilor cu nume de femei începe tot de la Bucura. Lia e în aval, Ana e prea aproape, așa că mă îndrept spre Florica. Acolo întâlnesc iar marmote. Sunt cel puțin trei și pe două le prind în aceeași fotografie. Le strig și ele se ridică pe lăbuțele din spate să mă audă mai bine. De-aici începe urcușul greu. Trec pe lângă Tăul Agățat și urc spre Vârful Judele (2410 m). De-aici văd Lacul Zănoaga, care e cel mai adânc din masiv (29 m), și Tăul Judele, Tăul Ascuns, Tăul Urât, Tăul Răsucit. Lacurile pomenite mai înainte și lanțul muntos de la Retezat la Peleaga se încadrează alături de ele într-o fotografie panoramică.

Drumul pe Culmea Slăveiului nu mai e marcat, dar sunt momâi care stau aliniate sub comanda celei mari de pe Vârful Slăvei (2346 m). Pe-aici mă pride frigul, apoi începe să cadă grindina și-n final

totul se transformă în... apă de ploaie. Puțin panicat, nici n-am băgat de seamă că-n acest timp soarele dădea din coate printre doi nori. Brusc, reușește să se elibereze și coboară să-mi usuce pălăria.

Am venit până la Coadă Slăveiului și de-acolo am coborât spre Lacul Lia. M-am abătut pe un petec de zăpadă, am fotografiat vulturica, smârdarul și gețiana, iar apoi am venit pe la Lacul Ana și am urcat la cort, pe malul Bucurei. Ultima zi urcăm Curmătura Bucurei, coborâm spre lacul Pietrele, trecem pe lângă cabana Gețiana și ne recuperăm mașina din Cârnic. Autostradă, ambuteiaj pe Valea Oltului, trafic lejer în București, căci se apropie miezul nopții...

Dacă planificați o asemenea incursiune, rețineți că masivul Retezat înseamnă trasee lungi, diferențe mari de nivel, apă din izvoare, mâncare din rucsac, vânturi puternice și nopți reci. Un cal de tracțiune grea a fost umilit de abruptișul potecilor și de greutatea desăgii pe care o purta.

Și, repet: urmați doar traseele marcate! Dacă nu aveți cap să acceptați această regulă universală a muntelui, picioarele s-ar putea să nu vă fie de-ajuns.

DACIAN BRADEA

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*